

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

«12» травня 2022 р.

Анатолій ЦЮСЬ

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

для іноземців та осіб без громадянства

ЛУЦЬК – 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Пропонована програма призначена для абітурієнтів, які мають право бути зарахованими до Волинського національного університету імені Лесі Українки за результатами вступного іспиту відповідно до п. 14 Правил прийому до ВНУ імені Лесі Українки.

Програма містить перелік тем, що охоплюють найважливіші періоди історії України з 1914 р. до 2020 року.

Складені за цією програмою запитання дають можливість з'ясувати рівень засвоєння абітурієнтами навчального матеріалу з історії України в обсязі програми середньої загальноосвітньої школи, визначити вміння вступників пов'язувати його з сучасними суспільно-політичними, економічними та духовними проблемами, давати оцінку історичним процесам, що відбуваються в Україні і світі на нинішньому етапі.

Підготовка до вступного випробування за пропонованою програмою, складеною на підставі програми для середньої загальноосвітньої школи з історії України, передбачає опрацювання не лише підручників і навчальних посібників, а й додаткової літератури.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

1. Україна в Першій світовій війні. Українські землі напередодні війни. Плани щодо України Антанти і Троїстого союзу. Хід військових дій на території України в 1914–1916 рр. Українські січові стрільці. Боротьба за автономію та самостійність України на фронті та в тилу. Головна Руська Рада. Союз визволення України.

2. Українська революція. Початок революції. Україна напередодні 1917 р. Початок революції. Утворення Української Центральної Ради, її політична програма. М.Грушевський. Український Національний Конгрес. I Універсал УЦР. Утворення Генерального секретаріату. II Універсал Центральної Ради. Збройний виступ самостійників. Вибори до Установчих Зборів в Україні. Більшовицький переворот в Росії. III Універсал та проголошення Української Народної Республіки (УНР).

3. Війна Радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР. Загострення боротьби за владу між УЦР та більшовиками. Ультиматум російського Раднаркому та початок першої війни більшовицької Росії проти УНР. Похід більшовицьких військ на Київ. Бій під Крутами. Повстання робітників заводу «Арсенал». IV Універсал УЦР. Проголошення незалежності УНР. Мирний договір УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною у Брест-Литовському. Перша спроба радянзації України.

4. Українська Держава. Вступ німецько-австрійських військ до України. Конфлікт УЦР із німецько-австрійською адміністрацією та консервативними колами України. Прийняття Конституції УНР. Переворот 29 квітня 1918 р. Гетьман П.Скоропадський і його уряд. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Антигетьманська опозиція. Селянські повстання влітку–восени 1918 р. Н.Махно.

5. Директорія УНР. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Політичний курс Директорії. С.Петлюра. Трудовий конгрес. Більшовицька агресія проти УНР. Війська Антанти на півдні України. Поразка Директорії.

6. Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР). Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько-український конфлікт. Створення Української Галицької Армії. Наступ польських військ і відхід української армії до Збруча. Дипломатична діяльність ЗУНР. Захоплення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами.

7. Україна в 1919–1920 рр. Формування більшовицького режиму в Україні та його політика. Проголошення УСРР. Конституція УСРР. Х.Раковський. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура. Політика «воєнного комунізму». Селянські виступи. Контрнаступ об'єднаних українських армій. Поразка армії УНР. Денікінський режим. Відновлення більшовицької влади. Формальне визнання РСФРР незалежності УСРР. Всеукревком. Варшавська угода між УНР та Польщею. Наступ польсько-

українських військ і взяття Києва. Польський режим в Україні. Розгром більшовиками військ П. Врангеля і махновського руху.

8. *Культура і духовне життя в Україні у 1914–1920 рр.* Умови розвитку культури у 1914–1920 рр. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Українська школа в період УНР та Української Держави. Освітня політика більшовиків. Наука. Відкриття Української академії наук (УАН) і національних університетів за доби Української Держави. Література. Театральне, музичне і хорове мистецтво. Українська академія мистецтв. Радянський план монументальної пропаганди.

9. *Українська СРР за умов нової економічної політики (1921–1928 рр.)*. Внутрішнє і міжнародне становище. Державний статус УСРР у складі СРСР. Неп і особливості його впровадження в Україні. Причини і масштаби голоду 1921–1923 рр. в Україні. Культурне і духовне життя народу за років непу. Політика більшовиків у царині культури. «Українізація» (коренізація). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Література і мистецтво. Живопис. Кінематограф. Релігійне життя.

10. *Сталінська індустріалізація України*. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Результати перших п'ятирічок. Промисловість України напередодні Другої світової війни.

11. *Суцільна колективізація в Україні*. Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації. Зміна ставлення радянської держави до заможного селянства. «Ліквідація куркульства як класу». Голодомор 1932–1933 рр.: причини, передумови, масштаби жертв, наслідки.

12. *Громадсько-політичне, духовне й культурне життя*. Зміни в соціальному складі населення. Конституція УРСР 1937 р. Судові процеси. Масові репресії та їхні жертви. Становище в галузі освіти. Наука. Література. «Розстріляне відродження». Мистецтво. Доля кобзарства і лірництва. Церковна політика. Ліквідація УАПЦ. Закриття і нищення храмів, культового майна й споруд.

13. *Західноукраїнські землі в 192–1939 рр.* Українські землі у складі Польщі. Характер промисловості. Українська кооперація. Аграрна реформа. УВО. Є.Коновалець. «Пацифікація». Політичні партії у Східній Галичині. ОУН. С.Бандера. Політика румунського уряду щодо українців. Закарпаття у складі Чехословаччини. Український національно-культурний рух. Русофільство. Русинство. Українофільство. Надання автономії Карпатській Україні та проголошення її незалежною державою. А.Волошин.

14. *Україна у Другій світовій війні (1939–1945 рр.)*. Радянсько-німецькі договори 1939 р. та західноукраїнські землі. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Вхідження Бессарабії та Північної Буковини до СРСР. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Радянська західних областей України. Напад Німеччини на СРСР. Режим воєнного стану. Мобілізаційні заходи. Евакуація на Схід. Бойові дії влітку і восени 1941 р. Оборона Одеси, Києва і Севастополя. Окупаційний режим. Масові знищення людей. Голокост. Рух Опору в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух. ОУН на початку війни. Створення УПА. Початок розгрому німецьких військ та їхніх союзників в Україні. Битва за Лівобережну Україну і Донбас. Звільнення Києва. Наступальні операції на Правобережжі і в Криму. Військові дії радянських партизанів і УПА. Завершальні бої. Початок відбудови економіки. Депортація місцевого населення з Криму. Внесок українського народу в розгром нацистської Німеччини та її сателітів. Втрати України у Другій світовій війні.

15. *Україна у 1945–початку 1950-х рр.* Адміністративно-територіальні зміни. Внутрішньополітичне та економічне становище України. Українська РСР — співзасновниця ООН, інших міжнародних організацій. Особливості відбудови промисловості. Голод 1946–1947 рр., його причини, масштаби й наслідки. Радянська західних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Операція «Вісла». Україна на початку 1950-х років. Культурне життя. Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового

семирічного навчання. Наука. Розгром генетики. Лисенківщина в Україні. Література і мистецтво. Становище письменників, діячів образотворчого мистецтва, істориків. Боротьба влади з «космополітизмом».

16. Україна за умов десталінізації (1954–1964 рр.). Суспільно-політичне життя й політична боротьба в Україні. Початок десталінізації. Приєднання Кримської області до України. XX з'їзд КПРС і Україна. Масштаби демократизації державного життя. Стан економіки України наприкінці 1950-х–першій половині 1960-х років. Рівень життя населення. Культура й духовне життя в Україні. Ідеологізація культурного життя й посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні. Кібернетика. Суспільні науки. «Відлига» в українській літературі. «Шістдесятники». В.Симоненко, Л.Костенко, Є.Сверстюк, І.Світличний, І.Драч та ін. Музичне мистецтво. Живопис. Архітектура. Театр. Національно-визвольний рух в Україні. «Українська робітничо-селянська спілка». Л. Лук'яненко. Значення діяльності дисидентів.

17. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965–1985 рр.). Неосталінізм. Діяльність П.Шелеста в Україні. В.Щербицький. Наростання економічної кризи. Розбудова воєнно-промислового комплексу (ВПК). Індустріальна гігантоманія. Посилення бюрократичного централізму. Стан колгоспно-радгоспної системи. Життєвий рівень населення. Становище у сфері науки, освіти, культури. Активізація опозиційного руху. Форми діяльності дисидентів. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 1970-х–на початку 1980-х років.

18. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України. «Перебудова» в Україні. Погіршення економічної ситуації у другій половині 1980-х років. Чорнобильська катастрофа. Зростання політичної активності суспільства. Нові громадські об'єднання та рухи. Початок формування багатопартійності в Україні. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в Москві і Україна. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Результати референдуму 1 грудня 1991 р. Вибори Президента України. Припинення існування СРСР. Історичне значення відновлення незалежності України.

19. Україна за умов незалежності. Державотворчі процеси в умовах незалежності України. Суспільно-політичне життя. Конституція України 1996 р. Економіка України. Запровадження гривні. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Початок інтеграції української економіки в європейський і світовий економічний простір. Політична розбудова суспільства. Леонід Кучма. Помаранчева революція. Віктор Ющенко. Україна в системі міжнародних відносин. Загострення відносин із Російською Федерацією. Революція Гідності. Небесна Сотня. Окупація та анексія Криму Російською Федерацією. Агресія Російської Федерації проти України. Гібридна війна. Бойові дії на Сході України. Антитерористична операція в Донецькій і Луганській областях. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти на агресію Російської Федерації проти України. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: економічні та політичні аспекти. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Особливості культурного розвитку України. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки українських спортсменів. Література та мистецтво.

Список рекомендованої літератури:

1. Бурнейко І.О., Наумчук О.В., Крижановська М.Є., Штанько О.Ф. Історія України: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль, 2016. 296 с.
2. Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль, 2017. 296 с.

3. 5. Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль, 2018. 256 с.
4. Власов В. С. Історія України: Підручник для 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів; за ред. Ю. А. Мицика. Київ, 2013. 256 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX століття. Київ, 2010. 360 с.
6. Кульчицький С. В. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. Київ, 2013. 528 с.
7. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. – Харків, 2016. 496 с.
8. Хлібовська Г.М., Наумчук О.В., Крижановська М.Є., Бурнейко І.О. Історія України: Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль, 2020. 176 с.
9. Хлібовська Г.М., Наумчук О.В., Крижановська М. Є., Гирич І.Б., Бурнейко І.О. Історія України: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль, 2019. 256 с.
10. Яковенко Н.М. Нариси з історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття. Київ, 2011. 302 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Конкурсний бал вступника за шкалою від 100 до 200 балів.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

1 рівень (високий): 200 – 180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179 – 160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обгрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159 – 140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139 – 100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ